Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 32 (284) | ГОД VІ | БЕЛАСТОК 6 ЖНІЎНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

Галоўны корпус Нясвіжскага замка. У гэтым замку каля чатырох стагоддзяў вялі бяздзейнае, гуляшчае жыццё магнаты Радзівілы. Зараз тут знаходзіцца санаторый «Нясвіж», у якім лечацца і адпачываюць працоўныя Беларускай ССР. Рэпартаж з БССР чытай на стар. 2.

НАРАДЖЭННЕ ПЕСНІ

— Наш гурток мастацкай самадзейнасці існуе ўжо многа год. Яшчэ ў 1956 г. мы паставілі ў сваёй вёсцы п'есу Янкі Купалы «Паўлінка». Гэта было сапраўднае свята для ўсіх аднавяскоўцаў і для суседзяў... Падумаць толькі, пасля доўгіх год людзі пачулі на вясковай сцэне родную беларускую мову, мову вялікага паэта і драматурга, — успамінае Якуб Куршэль з Сукавіч на Сакольшчыне.

А потым, і цяпер?

Гурток мастацкай самадзейнасці ў Сукавічах рос, магутнеў. Песні і пастаноўкі п'ес у яго выкананні радавалі цэлую аколіцу. Слава яго нясецца амаль па ўсёй Сакольшчыне. (Як харавой секцыі, таксама і драматычнай). Апошні раз я бачыў самадзейнікаў з Сукавіч на народным фестыне ў Паўночным Востраве. Натоўп народу, моладзь і старэйшыя. Гучна, як у вулеі. Здавалася, што сабраных нічога не супакоіць. Але, калі выступілі самадзейнікі з Сукавіч са сваім песенным рэпертуарам, дык маўклівая радасць запанавала сярод сабраўшыхся. А пасля кожнай песні доўга працягваліся бурныя воплескі. І тут, у прыватнасці, адчувалася гэтую вялікую сілу ўздзеяння роднага слова, роднай песні.

Нядзеля. Далёка за поўдзень. У Сукавічах на вуліцы расселіся старэйшыя. Гутараць, успамінаюць былое, гамоняць. Праз гоман ледзь чутна даносіцца песня. Прыслухоўваюся. Потым набліжаюся ў напрамку, адкуль даходзяць яе словы. Старая хата, адчыненыя вокны. Прыпамінаю, што тут жыве Якуб Куршэль. Так, яго хата. Чуецца басісты голас, які паўтарае некалькі разоў адно і тое ж, а потым меладыйнае, гучнае «Эх, бярозы ды сосны, партызанскія сёстры...» Галасы заліваюцца заікваюцца, а песня нясецца, нясецца. У сэрцы пакідае неабмежаваную радасць. Падыходзіць старушка і разам са мною слухае, захапляецца. Родная песня кранае яе да слёз і яна, адыходзячы, кідае словы:

— Ох, і дзякаваць нашаму Якубу, што не забывае ён пра моладзь.

(Працяг на стар. 5)

ПЕРШЫЯ МАГІСТРЫ БЕЛАРУСКАЙ ФІЛАЛОГІІ

12 ліпеня на Кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта быў святочны настрой. Шэсць выпускнікоў беларускай філалогіі — літаратараў: В. Амельяньчук, М. Врублеўскі, У. Федарук, А. Карпюк, М. Кіньдзюк і П. Анапюк прыступілі да абароны сваіх магістэрскіх прац у праф. М. Лазарука.

Двух выпускнікоў - моваведаў — А. Багроўская і Я. Галубоўскі ў пачатку ліпеня баранілі свае працы ў кіраўніка Кафедры беларускай філалогіі праф. А. Яблонскай і праф. З. Штібэра.

Магістэрскія экзамены прайшлі паспяхова. Апошнія шчаслівыя хвіліны ва універсітэце завяршыліся супольным сталом. Напоўніліся віном чаркі. Адбыліся традыцыйныя тосты, кароткія прамовы, пажаданні новым магістрам усяго найлепшага.

І мы жадаем маладым магістрам аддаць усе здабытыя веды беларускаму насельніцтву, з якога яны выйшлі і ў карысць якога павінны працаваць. Шчаслівай дарогі ў вашым новым, самастойным жыцці, дарагія сяброўкі і сябры!

(ВШ)

БЕЛАРУСЫ НА ЛЮБУСКАЙ ЗЯМЛІ

Як на тэрыторыі ўсёй краіны таксама і на тэрыторыі Зялёнагурскага ваяводства нялёгкімі былі некалькі гадоў пасля вызвалення. Разбураныя дзеяннямі вайны прамысловасць і сельская гаспадарка патрабавалі шмат каштоўных намаганняў з боку ўлады і вялікага ўкладу працы насельніцтва. Жыхары Любускай Зямлі няглелзячы на рэвізіяністычную заходненямецкую прапаганду аб «павароце» старых польскіх зямель на захадзе краіны да «будучай нямецкай імперыі выбранцаў свету», не шкадавалі сваіх рук, будавалі сабе шчаслівае заўтра, павялічвалі багацці сваёй радзімы. Зараз Зялёнагурскае ваяводства мае, акрамя прамысловасці, добра развітую сельскую гаспадарку, асабліва на базісе дзяржаўных рольных гаспадарак (ПГР).

На Любускай Зямлі пражывае шмат беларусаў. Супольная радзіма стварыла тут ім магчымасці ўсебаковага развіцця. Найбольш беларусаў працуе ў сельскай гаспадарцы, у дзяржаўных рольных гаспадарках. На прыкладзе жыцця некалькіх сем'яў хачу паказаць усім чытачам «Нівы», як жывуць беларусы на Любускай Зямлі.

Сям'я Капыловічаў пражывае ў ПГР Слонск, Слубіцкага павета. Яна атрымала ў 1957 г. памяшканне ў новым памяшкальным доме. Матэрыяльны бок жыцця Капыловічаў вельмі добры. Маюць усяго пад дастаткам: нядрэнна зарабляюць. Іх дзеці вучацца, здабываюць веды і прафесіі.

Капыловічы маюць двух сыноў і дачку. Віктар закончыў 7-класную школу ў Зэльве. У 1958 г. паступіў у чыгуначны тэхнікум у Познані. У верасні ён пачне ўжо навуку ў чацвёртым класе тэхнікума. Віктар з'яўляецца найлепшым вучнем і мае вялікае паважанне сярод сваіх сяброўак і сяброў. Другі сын Капыловічаў, Олек, у Зэльве закончыў 9 клас агульнаадукацыйнай школы. Ён захацеў быць настаўнікам. Але навука ў педагагічным ліцэі ў Осне Любускім давалася яму не зусім добра, слабавата ведаў польскую мову. Олек пакінуў педагагічны ліцэй і пачаў працаваць. У час працы ў павятовым бюро страхавання ў Слубіцах паступіў у вечаровую школу. Цвёрдасць характару і імкненне здабыць сярэднюю адукацыю дапама-

(Працяг на стар. 4)

РОДНЫЯ КРАЯВІДЫ

Жніво ўжо закончылася. Засталося толькі звезці жыта ў клуні.

Фота: Ян Мазурэк

САПРАЎДНЫЯ КРЫНІЦЫ МІЛІТАРЫЗМУ ЗША

Погляды аднолькавыя ва ўсіх: прамова прэзідэнта ЗША Дж. Кенедзі па радыё і тэлебачанню, якая адбылася 26 ліпеня, і ў якой быў выкладзены план шырокіх ваенных падрыхтаванняў ЗША, была самай ваяўнічай прамоваю, з якімі да гэтае пары выступаў ад моманту ўзяцця ўлады ў свае рукі, малады палітык.

У якасці апраўдання гонкі ўзбраенняў прэзідэнт выбраў перш за ўсё так званую пагрозу «новаму свету» з боку камунізма. Ён патрабаваў ад народа і амерыканскага Кангрэсу новых ахвяр у справе ўмацавання абароны (чытай: агрэсіі) ЗША ў такіх размерах, якіх не мелі яны яшчэ ніколі ад моманту заканчэння II сусветнай вайны. Сенат папаў пад уплыў агульнаму ваеннаму псіхозу і паспешна зацвердзіў некаторыя прапановы прэзідэнта, якія мелі ваеннае значэнне. Прызначана дадаткова 1 мільярд долараў для закупкі на ўзбраенне сілы (Кенедзі патрабаваў 3,5 мільярда долараў). Сенат таксама прыняў рашэнне, якое ўпаўнаважвае прэзідэнта прызваць 250 тысяч рэзервістаў, павялічыць колькасць узброеных сіл на 217 тысяч салдат, у выніку чаго амерыканская армія будзе налічваць каля 3 мільёнаў салдат, а больш як 50% бюджэтнага расходу прызначаць на ўзбраенні.

Праяўленнем ваяўнічасці правячых класаў ЗША можа быць таксама дыскусія ў Сенаце, якая папярэднічала пастанове вышэй упамянутых рашэнняў. Дэмакратычны сенатар Эляндар патрабаваў, каб урады Вялікабрытаніі, Францыі і ГФР павялічылі свае ўклады да новага ўзбраення Захаду. Таксама старшыня Камісіі Сіл Узбраення, сенатар Русель асудзіў саюзнікаў ЗША у тым, што яны слаба прымаюць удзел у нясенні цяжкасцей узбраення.

І вось так ваенны псіхоз у ЗША закачвае ўсё большыя кругі. Шматлікія дэкларацыі, у якіх гаворыцца аб пагрозе камунізма для Амерыкі, між іншым па поваду Заходняга Берліна, з'яўляюцца толькі повадам для павелічэння ўзбраення і мілітарызацыі ўсіх Злучаных Штатаў.

Сапраўдныя прычыны знаходзяцца ў іншым. Крыніцай яго з'яўляецца цяжкае эканамічнае становішча ў краіне, застой у многіх галінах прамысловасці (тэкстыльнай, карабельнай, аўтамабільнай), высокі працэнт беспрацоўя і плацежны дэфіцыт у б. г. 5 мільярдаў долараў. Намаганні ўзбраення ЗША прадыктаваны жаданнем паляпшэння эканамічнага становішча ў краіне, каб пазбегнуць крызісу, цень якога ўжо два гады вісіць над Злучанымі Штатамі.

Буржуазныя эканамісты сцвярджаюць, што ўзмацненне ўзбраення прывядзе да ажыўлення дзейнасці эканамічных сектараў, у якіх быў застой. Прагнозы гэтых эканамістаў, як вучыць гісторыя, могуць здзейсніцца, але толькі на кароткі час. Вядома, што на далейшую аддегласць ваенная прамысловасць пацягне за сабою пастаянны ўзрост падаткаў, якіх плацельшчыкамі заўсёды з'яўляюцца працоўныя масы. Зараз ужо ў Злучаных Штатах гаворыцца аб павелічэнні падаткаў ад прывілеяваных, а таксама аб павышэнні ад пачатку наступнага года паштовых тарыф.

Наогул вялікі капітал і звязаныя з ім ваенныя кругі з'яўляюцца галоўнымі сіламі, якія падтрымоўваюць павялічаную праграму ўзбраення, а прэзідэнт Кенедзі знаходзіцца пад іх усё большым уплывам. Распрацаваны Камісіяй Замежных Спраў Сената і прадстаўлены Кенедзі рапарт паказвае, што аўтарамі мілітарыстычнай прапаганды з'яўляюцца вышэйшыя афіцэры. Хаця тыя, хто апрацоўваў рапарт, не мелі такога намеру, аднак міжвольна выявілі факт, што галоўнымі сіламі, якія імкнуцца да павелічэння ўзбраення ЗША і іх саюзнікаў, а ў сувязі з гэтым абвастрэння міжнароднай сітуацыі, з'яўляюцца вялікі капітал і звязаныя з ім генералы.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ з БССР

У САНАТОРЫЯХ І ДАМАХ АДПАЧЫНКУ БССР

Беларусь — гэта краіна зялёных лясоў і лугоў, чаргуючыхся з шырокімі палямі і садамі, краіна блакітных азёр і рэк, якія нясуць свае воды ў Балтыйскае і Чорнае моры.

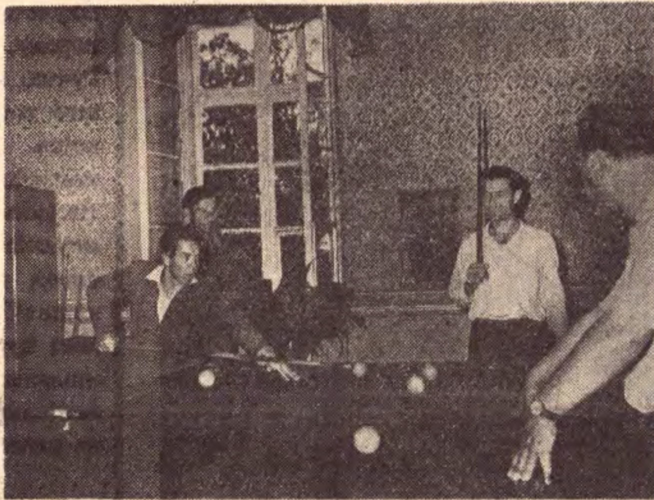

У більярдным пакоі.

Колькасць маляўнічых мясцовасцей, спрыяльных кліматычных умоў, шматлікіх рэсурсаў мінеральных вод, сапрапеляў, торфагразей, валодаючых здаровымі ўласцівасцямі, стварылі рэальную базу для арганізацыі ў рэспубліцы шырокай сеткі курортаў, санаторыяў, прафілакторыяў і 29 турысцка - аздараўленчых лагераў, у якіх лячылася і адпачывала ў 1960 годзе 135 тысяч працоўных.

Рад санаторыяў Беларусь мае за межамі сваёй рэспублікі: Сочы, Крым, Балтыка і Друскенікі.

У бягучай сямігодцы (1959 — 1965 г. г.) колькасць ложкаў у санаторыях павялічваецца на 25% і ў дамах адпачынку — у два з палавінаю разоў.

Для практычнага кіравання санаторна - курортнымі справамі і арганізацыяй адпачынку працоўных створана Беларускае рэспубліканскае курортнае кіраўніцтва прафсаюзаў. У яго распараджэнні знаходзяцца ўсе гаспадарча - разлікавыя санаторыі і дамы адпачынку рэспублікі.

Шырока вядомыя такія санаторыі, як «Нясвіж», імя Ул. І. Леніна, «Сасноўка», «Рэчыца», і іншыя.

У здраўніцах Беларускай ССР сонечныя, паветраныя ванны, лячэбная фізкультура і другія прафілактычныя сродкі занялі вядучае месца ў комплексе лячэбна - аздараўленчых мерапрыемстваў.

Наведаем санаторый «Нясвіж».

Ветэраны працы з Мінска на тэрасе санаторыя.

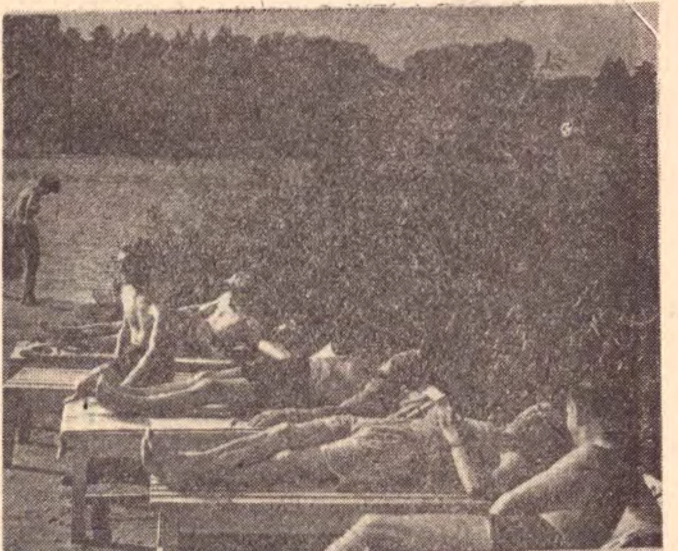

На пляжы санаторыя.

Страсных рыбаловаў часта можна бачыць за сваім заняткам.

Абраменка пашоў выручаць арыштаванага сына. Яго прыкмеціў Фаменкаў і выдаў гітлераўцам. Абраменку на другі дзень немцы расстралялі.

Бой працягваўся дзве — тры мінуты. Афіцэр, ранены ў жывот, курчыўся ля стога. Енкі салдат чуліся і справа ад уваходу ў кантору лесхоза, куды так і не паспелі яны занесці сена.

— Бі іх, бі! — пачуўся ступленны голас Пічагурава.

— За Абраменку бі, хлопцы, усіх да адзінага!

Яны не адразу прыкмецілі, што з пасёлка ідзе новая група фашыстаў. На гэты раз гітлераўцаў было не менш батальёна. Іх ланцуг

шырока расцягнуўся па полі, адрэзвалі народным мсціўцам дарогу ў лес. Давялося Мінаю хутка адступаць, так і не здзейсніўшы свайго плана — з ходу заняць Пудаць. Гітлераўцаў у пасёлку аказалася надта многа...

А на другі дзень у партызанскі лагер прышла жонка майстра Кашалёва з дзвюма сваімі дзяўчынкамі — адзінаццаці і чатырнаццаці год. Яна расказала, што гітлераўцы на світанні расстралялі Яўгеня Абраменку і рабочага Буліна. Адважны партызан да апошняй хвіліны мужна трымаўся і памёр, сарваўшы з вачэй павязку.

Карла Шкрэду і зяця Міная — Капцелева — фашысты адправілі ў Сураж. У адплату за ўчарашні партызанскі налёт яны спалілі ў Пудаці рабочую сталоўку, магазін, фабрычны склад і будынак лесхоза. А наканец загналі ў хату Міная некалькі старых, аблілі хату бензінам і падпалілі.

*

Васіль Фаменкаў прышоў да спадобы гітлераўскаму каменданту Суража: ён не толькі сам выдаваў

партызанскія сем'і, памагаў вылаўліваць савецкіх актывістаў, але і падбіраў паганцаў, якія згаджаліся супрацоўнічаць з гітлераўцамі. У Курына Фаменкаву ўдалося адшукаць старога нямецкага агента — бухгалтара Баканава, які неўзабаве быў назначаны валасным бургамістрам.

Аднойчы ў Ноўцы Фаменкаў сустрэў Звіржбуля. Былы кулак, нямецкі каланіст, ён у часы калектывізацыі ўцёк з Крыма і прыжыўся ў Беларусі. Цяпер Звіржбуль быў назначаны перакладчыкам гарадской камендантуры.

Маёру Нахцігаль, начальніку камендатуры, падпарадкоўваўся не толькі ўласны апарат чыноўнікаў, але і карныя органы, бургамістры і вясковыя старшыны. Усё шырэй і шырэй разгортваў камендант сваю дзейнасць. Услед за рэгістрацыяй жыхароў і стварэннем гета ён арганізаваў рабочае бюро, пачаў пасылаць гараджан на дарожнабудаўляныя работы. У горадзе быў уведзены строгі рэжым. Смерць пагражала кожнаму, хто парушыць распа-

раджэнні і шматлікія загады акупантаў.

Але навокал горада гарэла партызанская вайна. «Нявідкі», як у думках называў Нахцігаль партызан, заўсёды з'яўляліся нечакана, дзейнічалі рашуча, быстра і таксама быстра, а галоўнае — бясследна знікалі. Немцы ніяк не маглі ўстанавіць, ці адзін атрад аперыруе навокал Суража ці некалькі. У кожным выпадку радыус іх нападаў быў вельмі шырокі: партызаны абстрэльвалі аўтакалоны і каля Пудаці, і ля Заполля, і нават пад Суражам.

Пасля таго як былі спалены масты на Суражскім тракце, начальнік Віцебскага СД оберштурмфюрэр Рэшке выклікаў Нахцігаля да сябе і задаў такога жару, што маёр выскачыў ад яго, бы з лазні.

Зразумела, седзячы ў бяспечнай цішыні віцебскага кабінета, крычаць на падначаленых лёгка, але што можа зрабіць Нахцігаль, калі яго акружаюць людзі, якія ўпотай спачуваюць партызанам. Каб была на гэта воля, маёр уласнаручна перастраляў бы ўсіх рускіх! А замест

ГРОДЗЕНСКІЯ спартсмены на Беласточчыне

22 ліпеня ў Элку адбыўся міжнародны футбол. Выступалі каманды: Гродна (Беларусь) і Мазур (Элк). Сустрэча закончылася 2:1 (0:1) у карысць гасцям.

Апрача таго, 23 ліпеня закончыліся спаборніцтвы па лёгкай атлетыцы. Тут выступілі каманды Гродна і Беластока. І ў гэтай сустрэчы таксама перамаглі Гродзенскія спартсмены (160:139).

Скача ў вышыню Краўчанка.

Бег на 1500 м. Вядзе Дандзіла.

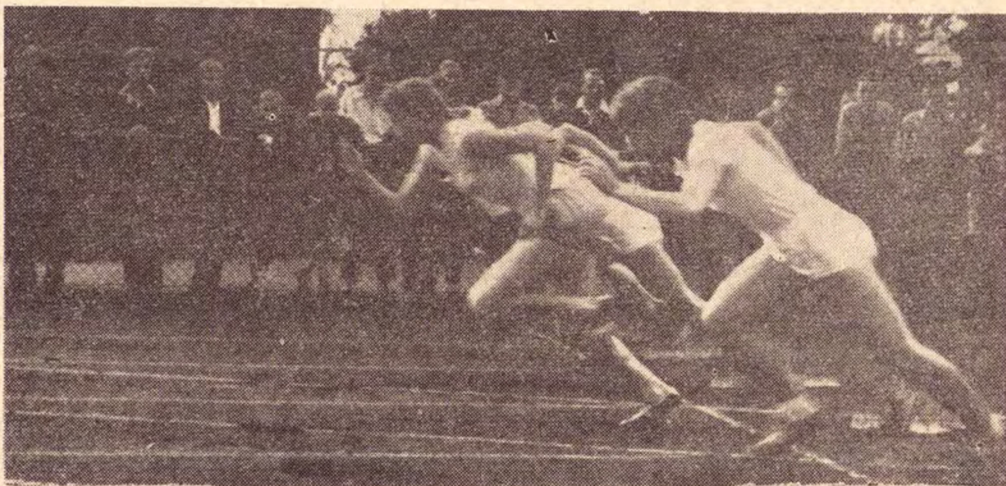

Старт жанчын да бегу на 100 м.

Белая гуска

(Казка з Бельскага павета)

Ажаніўся адзін чалавек ды ўзяў жонку хоць і глухую ды лянюшчую, але затое багатых бацькоў. Пакуль пасажнае дабро ў хаце вялося, перабіваліся яны неяк з лебяды на квас, а як пасажных грошай не стала — галеча кругом, хоць ты зубы на паліцу. Не дарма людзі кажуць: калі мукі поўна скрыня, то і свіння гаспадыня.

Бачыць чалавек, што бяда яго спаткала. Давай ён жонку да работы падганяць. Возьмецца тая за што-лень, а работа ёй з рук валіцца. То ёй рукі баляць, то ў крыжах шчыміць. Яно і засёды так: гультай за работу, а мазоль за руку. Дажыліся яны да таго, што і на карк няма чаго адзець. А тут якраз мела быць у жончынай сястры вяселле. Папрасілі бацькі і іх. Пачаў чалавек збірацца ў места, каб тое-сёе пад вяселле прыкупіць. Жонка і кажа яму:

— Ты мне хоць сарочку купі.

Вярнуўся мужык з места, а жонка да яго:

— Ці купіў ты мне тое, што я прасіла?

— Купіў, — мужык кажа, — але белую гуску, мо' з часам гусей дагадуешся, дык пасцель зробіш. А то ў гарохавінах спаць надаела.

Жонка глухаватая не многа з таго зразумела ды ўцешылася:

— То нічога, што вузкая, абы была белая.

Настала тая нядзеля, калі ў сястры жончынай было вяселле. Жонка і кажа мужыку:

— А дзе ж тая сарочка, што ты мне ў месце купіў?

Мужык зноў ёй кажа:

— Не сарочку я купіў, а белую гуску. Але, бач з голаду, бедная, здохла.

Ну што ж, вяселле вяселлем — ехаць трэба. Абкруціў мужык жонку гарохавінамі, пасадзіў у воз. Паехалі.

Заходзіць чалавек у цесцяву хату, а там, вядома, як на вяселлі, людзей, бы зярнят у гарбузе. П'юць усе, гуляюць. Сеў і чалавек за стол. Пачаў піці і есці. Убачыла яго цёшча, падсела да яго і пытаецца:

— Што ты прыехаў, то добра. Але дзе ж мая дачка? Чом ты яе ў хаце пакінуў?

А той і кажа:

— Прывёз я яе, матулю.

— А дзе ж яна?

— На возе ў гарохавінах. Але як пойдзеце па яе, то парцяк вазьміце...

Цёшча за парцяк ды кулём па дачку. Прывяла яе ў сваім парцяку ды за стол садавіць. А тая ўзірaецца ды садзіцца не хоча. Тут яшчэ сват пастукаў булавою ў бэлек ды на ўсю хату:

— Татулю — матулю, прывядзіце — пакажыце тую гожую маладзіцу-ястрыцу, што на вяселле прыехала без сарочкі і спадніцы!

Смех па хаце пашоў ды годзе. Наелася лянівая жонка стыду па горла. Людзям смех, а ёй хоць ты плач. Так то з лянюшчымі бывае.

Апрац. Алесь Чабор

ЭТНАГРАФІЧНЫ кутOк

Так упрыгожаны пакой Аляксея Хаценскага са Спічкоў у Бельскім павеце.

гэтага ўвесь час даводзіцца апасацца, як бы партызанская куля не абарвала ўласнага жыцця...

Оберштурмфюрэр Рэшке, безумоўна, слоў на вецер дарма не кідае, і даводзілася прымаць новыя меры для знішчэння «нявідак». Адной з іх была грашовая ўзнагарода ў пяць, а потым і ў дзесяць тысяч марак за галаву партызанскага важака бацькі Мінaя, імя якога пачало наводзіць жах на акупантаў. Шкада толькі, што на гэты заклік адгукнуліся пакуль толькі два чалавекі: Васіль Фаменкаў і курынскі бургамістр Баканаў.

На Фаменкава камендант пакладаў спецыяльныя надзеі: гэты асцярожны мсціва чалавек выдатна ведаў навакольныя лясы і даў слова высачыць Мінaя. З гэтай мэтай і пакінуў ён Сураж. Але не прашло і тыдня, як Васіль вярнуўся ў горад і пачаў умаляць каменданта, каб той не пасылаў яго больш у падобныя «экспедыцыі»: аказваецца, партызаны ноччу наляцелі ў Пудаць, і здраднік выратаваўся толькі таму, што паспеў схавацца ў адным з глыбокіх калодзежаў.

47

Яшчэ больш дасталася бургамістру Баканаву. Нейк у поўнач у вокны яго дома адна за другой уляцела і разарвалася чатыры гранаты. Пачаўся пажар. Баканаў кінуўся да дзвярэй, але яны былі падпертыя звонку. Добра, што на выручку падаспелі салдаты: яны выцягнулі паўжывога ад страху бургамістра з апёкамі на руках і твары.

Так, было ад чаго задумацца каменданту: дык у адзін з далёка не цудоўных дзён падобнае можа здарыцца і ў Суражы! І Нахцігаль загадаў фарсіраваць допыты Карла Шкрэды і старога Капцелава, вырашыўшы любымі шляхамі дазнацца ў іх, дзе скрываюцца партызаны.

Першы на гэткі допыт быў выкліканы брат камісара — слёсар Карл.

Не паспеў вязень увайсці ў пакой, як моцны ўдар у спіну збіў яго з ног. Падаючы, Карл прыкмеціў рабацяністы твар Фаменкава, які паўторна замахваўся гумай і тут жа пачуў чыйсці рэзкі голас:

— Стоп!

Фаменкаў штуршком заставіў

48

Шкрэду падняцца на ногі. Маёр — немец загадаў яму сесці на крэсла.

Але Карл маўчаў. Тады пачалі яго зноў біць, аж страціў прытомнасць.

Пасля яго ўвялі Майсея Капцелава. Стары, не спяшаючыся, перахрысціўся, сцягнуў з сябе кашулю і сам лёг на лаўку:

— Біце... — сказаў ён, уздыхаючы. — Толькі дарма гэта — я нічога не ведаю...

Дзіўныя паводзіны Капцелава, яго відавочная пакорнасць лёсу і самавіты выгляд падкупілі Нахцігаля. Камендант адсунуў Фаменкава, які ўжо махаў перад старым гумай, і са штучнай дружалюбнасцю спытаў:

— Устаньце, пане Капцелаў. Сядайце і гаварыце праўду: не даводзілася вам сустракацца з бацькам Мінaем?

— Даводзілася, не буду хлусіць... — адказаў стары, прыціскаючы да грудзей кашулю. — Ён мне сваяк, як жа не сустракацца? Але ад пачатку вайны я з ім ні разу не бачыўся.

— Ні разу?

49

— Не даводзілася. Вось крыж святы, — і Капцелаў, зірнуўшы на пусты цёмны кут, яшчэ раз перахрысціўся.

Нахцігалю ўсё больш падабаўся гэты пажылы рэлігійны беларус. Ён гатоў быў дапусціць, што стары ў самай справе не ведае, дзе скрываецца яго сваяк.

Раптам у дзверы пастукалі, і ў пакой увайшоў паліцэйскі:

— З Пудаці даставілі партызана, — далажыў ён. — Можна ўвесці?

Капцелаву загадалі пакінуць пакой. У калідоры канваір загадаў яму павярнуцца тварам да сцяны. Ён так і стаў. Пачуліся крокі. Капцелаў скасіў вочы і ўбачыў двух жандараў, між якімі ішоў планавік Пулацкай фабрыкі Ермачэнка.

Ермачэнка прашоў міма. Ён нічога не бачыў перад сабой. Пасля ўцёкаў з атрада ён паўтара месяца хаваўся ў хаце, баючыся немцаў, і партызан, і ўсё ж фашысты знайшлі і арыштавалі яго. Трус зразумеў, што гэта канец...

Жандары ўпіхнулі Ермачэнку ў пакой. Выцягнуўшы рукі, ён прабег некалькі крокаў і раптам уба-

50

КАБ ЛЯПЕЙ ЖЫЛОСЯ

У граніцах грамады Крынкі на Сакольшчыне знаходзяцца тры вёскі, гэта значыць асада Крынкі, Юраўляны і Азерскія. Апрача гарбарні няма там ніякай прамысловасці. Плошча гэтага раёна складае 1845 га, у тым ліку ворнай зямлі 1558 га. Знаходзіцца там 683 сялянскіх гаспадарак, у тым ліку ў Крынках 529 гаспадароў. У сярэднім на аднаго гаспадара выпадае 2,7 га. Амаль няма там гаспадароў, якія мелі б больш як 10 га зямельных угоддзяў. У грамадзе Крынкі налічваецца 2851 жыхароў. Прыпадае больш як 80 асоб на 100 га зямельных угоддзяў. У апрацоўцы зямлі дамінуе традыцыйны спосаб. У большасці, бо 62 працэнты займаюць збожжавыя пасевы, а сярод іх у асноўным жыта і авёс. Хаця сенажаці і паша складаюць малы працэнт зямлі, аднак не сеецца там траў. Вось таму даход на адну асобу сям'і невялікі (калі не ўлічваць іншых даходаў). Адсюль вывад такі, што пры такой раздробленасці гаспадарак і надмернасці рабочай сілы (асабліва ў Крынках) пажаданым было б арганізаваць у гэтай мясцовасці пункт сельскагаспадарчага прагрэсу. Ды для гэтага ёсць там усе даныя.

Непадалёк Крынак, па дарозе да Юраўлян, знаходзіцца 330 га зямлі, якая належыць да дзяржаўнага фонду зямлі. Хаця гэтая зямля не вельмі ўраджайная, але пры адпаведнай яе апрацоўцы можна было б мець вялікую карысць. Зараз частка гэтай зямлі выкарыстоўваецца сельгасгурткамі з Крынак і Юраўлян на пашу. Ёсць тут зямля IV, а нават III катэгорыі. Такім чынам выкарыстоўванне яе на пашу не дае належнай карысці. Вось таму Ваяводскае праўленне сельгасгурткоў выходзіць з ініцыятываю арганізавання там міжсельгасгуртковых пунктаў. Мэтай яго было б развіццё на аснове навейшай агратэхнікі сельскагаспадарчай прадукцыі і яе перапрацоўкі, а таксама арганізаванне рольных услуг для мясцовага насельніцтва.

Такім чынам гэтую зямлю, якая зараз ляжыць аблогам, выкарысталася б на пасевы сельскагаспадарчых культур, альбо для развіцця жывёлагадоўлі. А апрача таго можна было б там арганізаваць рамонтнае прадпрыемства. Ёсць на гэта нават будынак у Крынках. Значыць, ужо шмат людзей магло б знайсці сабе дадатковыя даходы. Безумоўна, міжсельгасгуртковы пункт закупіў бы некалькі трактараў з поўнымі саставамі сельгасмашын. З гэтых машын мелі б магчымасць карыстаць і многія гаспадары. На пакупку машын неабходныя асабістыя ўклады гуртkоўцаў. Але згодна з абавязваючымі зараз пастановамі, а менавіта, калі сельгасгурток, альбо некалькі гурткоў загаспадаруюць больш чым 50 га зямлі з дзяржаўнага фонду, дык тады не трэба асабістых укладаў членаў гуртка. Купляюцца машыны з фонду развіцця ральніцтва. А ФРР грамады Крынкі давол вялікі, бо ў канцы 1965 года будзе складаць суму 1.304 тыс. зл. Да гэтага часу выкарыстана толькі 30 тыс. зл. Як бачым вялікія перспектывы такога міжсельгасгуртковага пункта. Варта з іх скарыстаць.

Вернемся яшчэ да загаспадаравання гэтай аблогнай зямлі непадалёк Крынак і да прапаноў аб тым, як праходзіла б гэтае загаспадараванне.

Слабейшую зямлю, а маецца яе 100 га, у першым перыядзе далей выкарыстоўвалася б на пашу. (Безумоўна, далі б там патрэбныя ўгнаенні) Апошнія 230 га можна было б належна загаспадараваць. Яшчэ нават восенню бягучага года на плошчы ў 110 га можна было б заараць і прызначыць а наступны год 55 га пад авёс і 55 га пад лубін, на якім пасеялі б жыта і летам 1963 года яго сабралі б.

У 1963 годзе падрыхтавалася б пад засевы 170 га. Усё гэта каштавала б 418 тыс. зл. (разам з вапнаваннем глебы). А даход ужо ў 1962 годзе склаў суму не меншую як 214 тыс. зл. Вядома, у 1963 годзе даход быў бы непараўнальна большы.

Гэтыя інвестыцыйныя ўклады былі б пакрытыя з фонду развіцця ральніцтва грамады Крынкі.

Такім чынам існуюць вялікія магчымасці развіцця сельгасгурткоў у Крынкаўскай грамадзе. Гэта прычынілася б да павелічэння даходаў многіх сем'яў, бо шмат тут трэба было б рабочай сілы, не гаворачы ўжо аб вялікім уплыве на сялян навейшай апрацоўкі зямлі. Справа толькі ў тым, каб сельгасгурткі прыступілі да гэтага пункта, каб не авалодала некаторых гуртkоўцаў недаверлівасць. Апошняе адносіцца ў асноўным да членаў сельгасгуртка з Юраўлян.

Справа ў тым, што арганізаванне гэтага пункта дапаможа Крынкаўскай грамадзе падняць матэрыяльны ўзровень сваіх жыхароў.

М. Мароз

Беларусы на Любускай зямлі

(Працяг са стар. 1)

сярод многіх сем'яў, якія жывуць і працуюць у ПГР Слонск. 25 сем'яў жыве ў новых памяшканнях, якія збудавана па ініцыятыве дбайнага кіраўніцтва ПГР. Апошняе вельмі здаволенае са сваіх земляробаў — беларусаў. Дзякуючы ім, ПГР Слонск мае шматлікія дасягненні ў сваёй гаспадарцы.

Сям'я Жалудкоў жыве ў Слубі-

Калёнія аднасямейных дамоў. У іх жывуць земляробы ПГР Слонск.

глі яму вучыцца і адначасова працаваць. У чэрвені 1960 г. Олек атрымаў атэстат сталасці выдатніка. «Перада мною ўжо дзверы адчыненыя», — падумаў Олек і вырашыў паступіць у Варшаўскі універсітэт. Выбраў аддзяленне славянскай філалогіі і першы курс закончыў паспяхова. Дачка Капыловічаў 2 гады таму выйшла замуж і жыве ў Жабіцах на гаспадарцы. Жывецца ёй добра.

Сям'я Капыловічаў — гэта адна цах. Іх трое: маці, сын Раман і дачка Марыя. Жывуць у добрым памяшканні. Раман здабыў прафесію механіка. Марыя мае прафесію краўца і працуе ў Слубіцкім швейным прадпрыемстве. Любяць яе сяброўкі і сябры па прафесіі. Дзяўчына прыгожая, заўсёды вясёлая. Добра спявае. Часта сябры і сяброўкі чуюць з яе вуснаў беларускія песні.

У шматлікіх вёсках тут, таксама як і на Беласточчыне, гавораць на

Старэйшыя ўспамінаюць былое

чыў перад сабою чорныя злосныя вочы камісара гестапа. Ногі планавіка падкасіліся, ён застагнаў і ўпаў на калені:

— Я не вінаваты... Прабачце мне! Прабачце!..

Бізун рассек паветра. Ермачэнка сутаргава затросся нагамі. Бізун засвістаў яшчэ і яшчэ раз.

— Значыць, гаворыш, ты не вінаваты? — усміхнуўся гестапавец і падміргнуў Фаменкаву. Той новым ударам падняў Ермачэнку на ногі. — Пайшоў у банду, забіваў салдат фюрэра, а лічыш сябе не вінаватым?

— Я не выпусціў ніводнай кулі! На другі ж дзень уцёк з атрада...

— Але ты быў у лесе!

— Пад прымусам...

— Чаму ж ты сам не з'явіўся?

— Баяўся... хацеў пачакаць крыху... Ой, ой, не біце!

Нахцігаль устрымаў руку Фаменкава.

— Хлусіць ці не гэты рускі? — сказаў ён па-нямецку гестапаўцу. — Мне здаецца, з яго будзе карысць. — І, звярнуўшыся да планавіка, камендант спытаў: — Адказвай: колькі налічвае атрад бацькі Міная?

— Дваццаць пяць чалавек, — выцягнуўшы рукі па швах, адрапартаваў Ермачэнка.

Гестапавец ледзь не прыбіў яго.

— Дваццаць пяць? — крыкнуў ён абурана. — А адкуль штодзённыя напады?

Здраднік не ведаў, што адказаць.

— Ты добра ведаеш Міная? — зноў звярнуўся да яго Нахцігаль. — Дзе яго дзеці?

— У самы апошні дзень перад вашым прыходам я бачыў іх на фабрыцы...

— Значыць, яны тут? — у адзін голас крыкнулі і Нахцігаль, і камісар гестапа.

— Дакладна не ведаю... У той дзень Мінай адвёз іх кудысьці на грузавіку...

*

У кіламетры ад хутара Верстна пасярод паляны стаіць стары дуб. У ім і прасіў Мінай сувязную Блохіну пакідаць запіскі і сёння зноў прыйшоў за данясеннем.

Мінай апусціўся на калені, запусціў руку ў дупло, — ёсць!

«Паважаны М. П., — пачаў ён чытаць, — як вы загадалі, пасялілася я ў сваей хаце, толькі ён праклята, у пакой не пусціў, а загадаў спаць на кухні. Але гэта нічога, перагародкі ў мяне тонкія, і я ўсё чую. А ходзіць да яго розны зброд. І ўсіх намаўляе ісці ў лес і шукаць вас. У горадзе тыдзень таму была расклеена аб'ява: «За галаву бандыта Шмырава — дзесяць тысяч марак». А цяпер дабавілі — абяцаюць пятнаццаць. І што здзіўляюча — знаходзяцца такія ахвотнікі! Так што асцерагайцеся, таварыш Ш.»

Мінай прачытаў пісьмо і задумаўся. Хто ж гэтыя ахвотнікі? Добры чалавек Блохіна, а ў разведцы нічога не разумее. Хоць бы адно прозвішча здрадніка назвала! І яго самога называе то «М.П»., то «Ш.», то проста «Шмыраў». Вось дык канспірацыя!

Мінай выклікаў Блохіну ў лагер.

Яна расказала, што Ермачэнка вадзіў каменданта ў лес, і што там расстралялі Шкрэду.

— А вось Капцелаў — той сапраўдны чалавек: ні слова. Патрымалі яго, ды пусцілі.

— Ён у хаце?

— У Пудані

— Капцелаў мне нічога не перадаваў?

— Гаварыў, што камендант ад яго вашы картачкі патрабаваў, але стары, зразумела, не даў.

— А Ермачэнка?

— Другой асобай у каменданта стаў. На кватэры ў нас бывае. Мой на днях сігарэткамі яго частаваў, чарку паднёс. «Ці патрапіш, — пытае, — адно даручэнне выканаць?» А Ермачэнка адказвае: «З вялікай ахвотай!» Тады камендант даў яму рэвальвер: «Ідзі, — кажа, — у лес і шукай двухногага ваўка».

— Мяне, значыць? — Шмыраў усміхнуўся.

— Дарма смяецеся, Мінай Піліпавіч! — Камендант загадаў яму шукаць вашых дзяцей...

Усмешка мігам зышла з губ Міная. Ён падняўся, насупіў густыя бровы:

— Навошта ім мае дзеці?

Старая ўздыхнула:

— Камендант сказаў: «Калі ваўчанят возьмем, то і воўк у нашых руках будзе...»

(Працяг за тыдзень)

Марыя Жалудок любіць адпачываць на прасторным полі.

Олек на канікулах.

беларускай мове. На забавах, вяселлях і хрэсьбінах не сціхаюць беларускія песні. Нашы песні карыстаюцца вялікай папулярнасцю сярод суседзяў — палякаў. У святочныя вечары сабіраюцца людзі на ганках і лаўках таксама як на Беларусі. Гутараць, расказваюць пра мінулае, што надта цікавіць моладзь.

У любускіх беларусаў захаваліся звычаі абрадавага характару. Напрыклад, у час вяселля ў модзе каравай, вітанне хлебам соллю, загароджванне дарогі маладым у час вяртання са шлюбу.

*

Аднак самае важнае тое, што Беларусы на Любускай Зямлі чуюцца «як дома». Ніхто нікога тут не крыўдзіць. Усе адчуваюць тут супольнасць радзімы, народнай Польшчы.

Францішак Кавалеўскі

ДАРОГІ ВЯДУЦЬ У СВЕТ

Дарога — акно ў свет. Паколькі людзі зараз у нас не злюбілі сядзець толькі ў сваёй вёсцы, а хочуць быць у свеце і ведаць пра свет, таму і запатрабаванне на дарогі ўзрасло непамерна. І так людзі ўзяліся за дарожныя чыны, за будову сабе дарог. Захацелі спалучыць свае вёскі з гарадамі. У Сямяціцкім павеце ўсё больш і шырэй пракладаюцца дарогі ўздоўж і ўпоперак. Раскажу вам дзе і якія дарогі ў Сямяціцкім павеце пабудаваны, а якія яшчэ будуюцца.

Сямяцічы — Толвін — 12 км. — пабудаваная грамадскім чынам. Многа працы ўлажыла грамадская рада Бацікі (праз яе тэрыторыю праходзіць дарога) і вёска Толвін.

Мельнік — Сутно — 6 км. Да Сутна ўжо ходзіць аўтобус. У пабудове гэтай дарогі многа дапамагло Мельніцкае прадпрыемства тэрэновай прамысловасці.

Гэтае ж самае прадпрыемства выдатна дапамагае зараз у будове 3-кіламетравай дарогі з Вайкова ў Мельнік.

У доказ падзякі для Мельніцкага прадпрыемства за дапамогу Аддзел камунікацыі ў Сямяцічах пастанавіў пабудаваць яму кусок дарогі, патрэбнай для вывазкі глінкі (каб не вывозіць яе акружной дарогай). Зрэшты само прадпрыемства выгаспадаравала для гэтай мэты 300 тыс. зл. і выслала свае машыны да працы пры пабудове гэтай дарогі.

Малінова — Чорна — Чае — дарога будуецца. І найбольшы ўклад працы дае вёска Сямёны са сваім энергічным солтысам Чэславам Адамскім на чале. Ён меnавіта быў інспіратарам, каб у вёсцы Сямёны выбрукаваць вуліцу і далей брукаваць дарогу.

Чорна Вялікая — Чорна Сярэдняя — 3,5 км. Да канца засталося зрабіць 1,4 км. Пачатак дала тут Чорна Вялікая, таксама выбрукаваўшы найперш сваю вуліцу, пацягнулася і далей — у бок Чорнай Сярэдняй.

Замінова будуе дарогу да Далубова — 2,6 км.

Грамадская рада нарадовая ў Мілейчыцах заатакавала дарогі Мілейчыцы—Андрыянкі і Мілейчыцы — Рагачы — па 6 км. кожны адрэзак. Зрабіла таксама земляныя працы для пракладу дарогі Паканева — Харашчэва. Мілейчыцкая грамада ў мінулым годзе была на першым месцы ў грамадскіх дарожных чынах. Ці ўтрымае яго ў гэтым годзе — невядома. Вядома — другое — мае зараз грозных сапернікаў у многіх мясцовасцях павета.

На тэрыторыі надбужанскай грамадскай рады нарадовай Перлева сяляне ўмацняюць пясчаныя дарогі глінай.

Пад Пішчаткай чынам збудавана мост вартасцю ў 183 тыс. злоты.

Упамянутая на пачатку вёска Агароднікі пабудавала жвіроўку — 3 км. ад сваёй вёскі да Клекатова. Акно ў свет адкрылася.

Усе гэтыя дарогі пабудаваны і будуюцца чынам. Толькі за 5 месяцаў гэтага года вартасць чыну ў Сямяціцкім павеце перавышае 3,5 мільёна злоты.

За 7,5 мільёна дзяржаўных злотых будуецца (ўжо на выканчэнні) 18-кіламетровая дарога з Мілейчыц у Клюковічы — дарога важная і патрэбная. Будзе закончана ў гэтым годзе. Да Клюковіч паедзем аўтобусам.

вл

Растуць рады ПАРП

Яшчэ некалькі гадоў таму назад на тэрыторыі Дуброўскага павета вельмі мала было членаў партыі. За апошні час значна павялічылася партыйная арганізацыя павета. Зараз на Дуброўшчыне маецца 38 пярвічных партыйных арганізацый, да якіх належыць 533 членаў і кандыдатаў партыі. Калі ўзяць пад увагу колькасць усяго насельніцтва Дуброўскага павета (28 260 асоб), дык бачым, што партыйная арганізацыя не малая. Асабліва буйны рост партыйных радоў на Дуброўшчыне назіраецца сёлета. У гэтым годзе ў рады кандыдатаў ПАРП прынялі тут 108 асоб. Большасць з іх — гэта маладыя земляробы, настаўнікі і члены ЗМВ.

(вб)

Нараджэнне песні

(Працяг са стар. 1)

*

У хаце Якуба Куршэля нарадзіўся мастацкі гурток, ён быў яго заснавальнікам і да сённяшняга дня з'яўляецца яго «прафесіянальным» і духовым кіраўнікОм. Яго такім зрабіла любоў да роднага слова, роднай песні, сваёй моладзі ў Сукавічах. Ад пачатку заснавання гуртка ўсе пачынанні ў падрыхтоўцы рэпертуару адбываліся ў хаце Якуба Куршэля. Нават і цяпер, хаця ў Сукавічах пабудавана святліцу, большасць рэпетыцый праводзіцца ў доме кіраўніка, бо моладзь надта прывыкла да гэтай хаты. Куршэль з'яўляецца старшынёю гуртка БГКТ і гэта таксама дапамагае яму наблізіцца да моладзі.

*

«Музыкальная сям'я», так гаворыцца аб Куршэлях у аколіцы. І гэта поўнасцю апраўдваецца. Якуб пражыў ужо 60 год і, пачынаючы ад 14 год жыцця, не расстаецца з музычнымі інструментамі.

— Першым маім інструментам была балалайка. Я набыў яе ў Расіі ў 1914 годзе. Якая вялікая радасць валодала тады мною, не хапае зараз слоў на яе акрэсленне, — успамінае Якуб Куршэль...

Цяпер Куршэль мае, акрамя балалайкі, гітару, мандаліну і раяль. На кожным з гэтых інструментаў ён цудоўна іграе. Якуб Куршэль, хаця не малады, але добра яшчэ спявае. У вольны ад працы на гаспадарцы час ён іграе на сваіх інструментах і спявае. Музыкальнымі з'яўляюцца таксама яго дочкі Надзя і Ніна. Калі Надзя не была яшчэ замужняй, дык часта акампаніравала бацьку на раяле.

Любімых песень Я. Куршэль мае шмат. Акрамя сучасных, бадзёрых, жыццерадасных песень ён вельмі любіць рамансы. Ды не толькі любіць. Ён жа сам шмат іх склаў у сваім жыцці. Іх спяваюць у аколіцы. Вось некаторыя з іх: «Туман спусціўся над ракою», «Ой, сумна, сумна на сэрцы», «Не баюся цябе», «Пачуў, як гітара станала». Дзядзька Якуб любіць таксама гумарыстычна - сатырычныя песні. Незабыўным наведвальніку застаецца ў выкананні Куршэля куплет з «Дудкі беларускай» пры акампанеменце гітары.

Важным застаецца той факт, што Якуб Куршэль свой музыкальны і арганізатарскі талент поўнасцю аддае сваёй моладзі. Гэта, у сваю чаргу, мае вялікі ўплыў на фарміраванне культурнага аблічча не толькі аднавяскоўцаў, але і жыхароў аколіцы.

М. КУРАШ

Якуб Куршэль з жонкай ад'язджае ў поле.
фота В. Леўчук

Дом культуры уласнай працай

За апошнія гады ў Бельскім павеце на вёсках «вырасла» многа святліц. Выраслі яны з грамадскага чыну, і гэта заслугоўвае на найбольшую пахвалу. Зразумела, грамадскія чыны знайшлі добрую падтрымку маральную і некаторую грашовую дапамогу дзяржавы, у даным выпадку Павятовай рады нарадовай у Бельску.

З прыемнасцю называю гэтыя вёскі.

Святліцы ўжо пабудаваны ў вёсках: Любешчы, Немыя, Зомбкі, Андрыянкі, Выганова, Давідавічы.

Святліцы будуюцца (некаторыя выканчваюцца): у Райках, Крывой, Крывяцічах, Патоцы, Спешыне, Карпу.

Вёскі, якія плануюць пачаць будову яшчэ ў гэтым годзе: Каменны Двор — ПГР — маюць сабраных грошай паўмільёна злотых, звезены камень, жвір; Гліннік, Кальніца, Пасека.

Цікавым з'яўляецца факт, што гэтыя вёскі не будуць будаваць святліц, а вясковыя дамы культуры. Дамы такія будуць выгаднейшыя і прыстасаваныя да развіцця ўсебаковай культурнай працы на вёсцы.

Яшчэ пра вёскі Бельшчыны. Не для пахвалы назваць хачу такія з іх: Малешы, Шпакі, Кожына, Зубава. Вёскі гэтыя, як і другія, вырашылі будаваць і ў сябе святліцы. Атрымалі дазвол, дакументацыю. Малешы, напрыклад, зрабілі выкап пад фундамент, і на гэтым канец. Відаць палічылі, што нехта ім павінен пабудаваць. Як было ўжо сказана, Павятовая рада нарадовая памагае, але там, дзе бачыць здаровую ініцыятыву і **задавальняючы ўклад уласнай працы вёскі.**

У Малешах, Кожыне ці Зубаве святліца, безумоўна, прыдалася б. Ці будзе яна — залежыць толькі ад гэтых вёсак. Наша думка — лепш позна, чым ніколі, і гэты дэвіз прыпамінаем Кожыну, Малешам, Зубаве, Шпакам.

Рэферат культуры Прэз. ПРН у Бельску аказаўся дбайным апекуном вясковай культуры. Аж у Варшаве знайшоў тыповыя праекты вясковых дамоў культуры, якія каштуюць (праекты) толькі 150 зл.

З дазволу Рэферату культуры Прэз. ПРН у Бельску падаем адрас установы, дзе можна набываць такія праекты: Biuro Projektów Wzorcowych Budownictwa Wiejskiego, Warszawa, ul. Wspólna 30.

Радзім скарыстаць з услуг гэтай установы і іншым паветам і ўсім грамадскім камітэтам будовы.

Раім таксама пашукаць (даецца бясплатна) невялікую кніжку «Dom kultury własną pracą» — параднік - інфарматар для грамадскіх камітэтаў будовы культурных аб'ектаў. Выдавецтва: Міністэрства культуры і штукі — Дэпартамент культурна - асветнай працы і бібліятэк — Варшава.

Кніжачка падае розныя тыпы вясковых святліц і дамоў культуры, а таксама — што вельмі важна, раіць, з чаго можна будаваць — падае розныя мясцовыя матэрыялы. Ніжэй падаем праект аднаго з такіх вясковых дамоў культуры, які знойдзе застасаванне

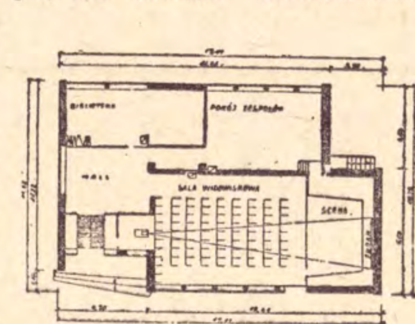

пры будове ў вышэй упамянутых вёсках Бельшчыны. Танна і хутка там праект атрымаеце.

НЕКАТОРЫЯ КЛОПАТЫ

Адзін з іх — справа грошай для Рэферату культуры ў Бельску на падтрымліванне грамадскіх чынаў. У 1960 г. Прэзідыум ПРН у Бельску прызнала на гэта паўмільёна злотых з надвыжак бюджэтных. У гэтым годзе надвыжак не аказалася і Рэферат культуры выступіў да Фінансавага аддзела ВРН у Беластоку з просьбай прызнаць (толькі) 300 тыс. зл. на падтрымку грамадскіх чынаў. Бельск не атрымаў нават пісьмовага адказу на сваё прашэнне. І здагадайся, моў, чаму.

Другі клопат звязаны з Рэфератам геадэзіі мясцовага Аддзела сельскай і лясной гаспадаркі. Справа ў тым, што Рэферат гэты робіць т. зв. вырысы для будовы святліц (вызначае граніцы будовы), і на выкананне вырысу вёска вымушана часта чакаць станоўча доўга. Хочацца верыць, што ў далейшым Рэферат геадэзіі будзе з большай клапатлівасцю адносіцца да Рэферату культуры і грамадскай ініцыятывы; што супрацоўніцтва гэтых дзвюх устаноў наладзіцца.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

МНОГАПАКУТНІЦКАЯ ІСПАНІЯ

Палымяныя словы Далорэс Ібаруры, сакратара камуністычнай партыі, запальвалі сэрцы іспанскіх патрыётаў.

18 ліпеня 1936 года іспанскі народ пачаў збройную барацьбу за сваю свабоду і незалежнасць супраць фашысцкіх мяцежнікаў. Грамадзянская вайна ў Іспаніі — адна з самых трагічных і адначасова гераічных старонак у гісторыі гэтай многапакутніцкай краіны.

25 год таму назад на абарону рэспублікі паўстаў увесь рабочы клас, сялянства і працоўная інтэлігенцыя. У першых радах абаронцаў дэмакратыі знайшліся камуністы, якія пад лозунгам «Но пасаран» («яны не пройдуць») аб'ядналі народ у яго барацьбе з фашысцкай рэакцыяй.

Энрыке Лістэр — камандзір слаўнага камуністычнага Пятага палка, потым дывізіі, праславіўшыхся ў баях пад Мадрытам, на берагах Эбра.

Удзельнічаючы ва ўрадзе Народнага фронта, камуністы прынялі на сябе асноўную цяжкасць барацьбы за рэспубліку. На ўсіх участках фронта яны былі ў першых радах і змагаліся да апошняй кроплі крыві ў баях у Гвадалахоры, пры легендарнай абароне Мадрыта, у лістападзе 1936 года.

Верныя пачуццям пралетарскай салідарнасці на дапамогу іспанскаму народу прыйшлі дабраводьцы з іншых краін. Змагаючыся ў інтэрнацыянальнай брыгадзе, яны разам з іспанскімі патрыётамі паказалі цуды гераізму. Пралівалі сваю кроў на іспанскай зямлі і дабравольцы з нашай краіны. Перш за ўсё хочацца ўспамянуць генерала «Вальтэра» — Караля Сьвярчэўскага.

Міжнародныя рэакцыйныя сілы, у першую чаргу гітлераўская Германія і фашысцкая Італія ўтапілі ў крыві іспанскую рэспубліку. У гэтым ім дапамаглі англа - французскія і амерыканскія «героі» палітыкі «няўмешвання», крывавыя глашатыя з «заходняй дэмакратыі і свабоды».

Муж і жонка — яны разам у адным батальёне б'юць ворагаў.

Упадак іспанскай рэспублікі за шэсць месяцаў да пачатку другой сусветнай вайны падбадзёрыла Гітлера. Асляпленыя нянавісцю да камуністаў урады заходніх краін, грэбуючы бяспечнасцю сваіх народаў рабілі ўсё, каб даць германскаму фашызму магчымасць пачаць агрэсію. Іспанская трагедыя была прэлюдыяй другой сусветнай вайны.

ВІЗІТ У МАНГОЛІІ

Польская партыйна-урадавая дэлегацыя нядаўна наведала Манголію . прыняла ўдзел у святкаванні 40-годдзя Мангольскай народнай рэвалюцыі. Дэлегацыя спаткалася з цёплым прыёмам мангольскага ўрада і народа. На здымку: Уладзіслаў Гамулка, кіраўнік польскай дэлегацыі, як найважнейшы госць у час прыёму згодна з мангольскім звычаем раздзяляе барані кумпяк. У гэтым момадце кладзе кусок на талерку прэм'ера Ю. Цыранкевіча.

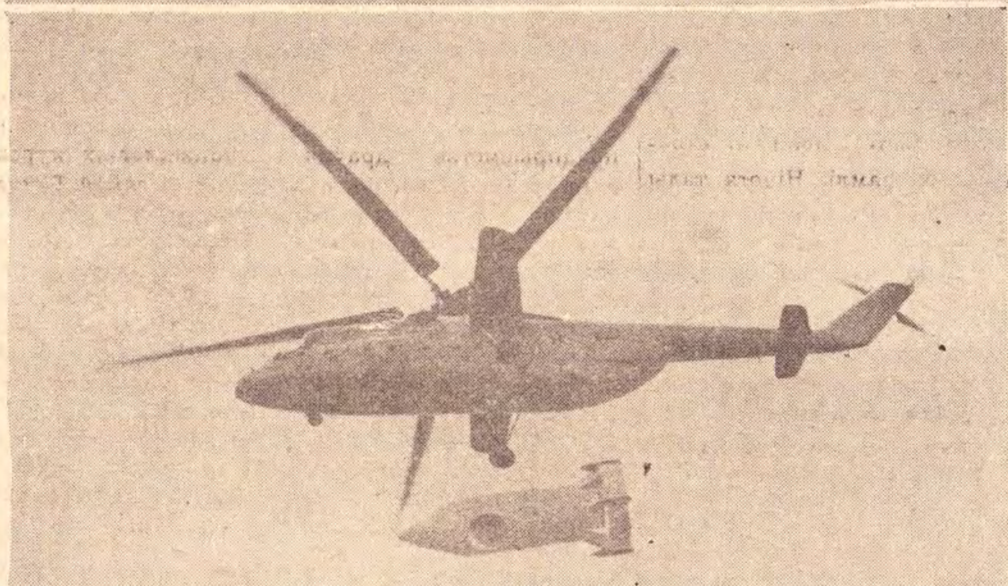

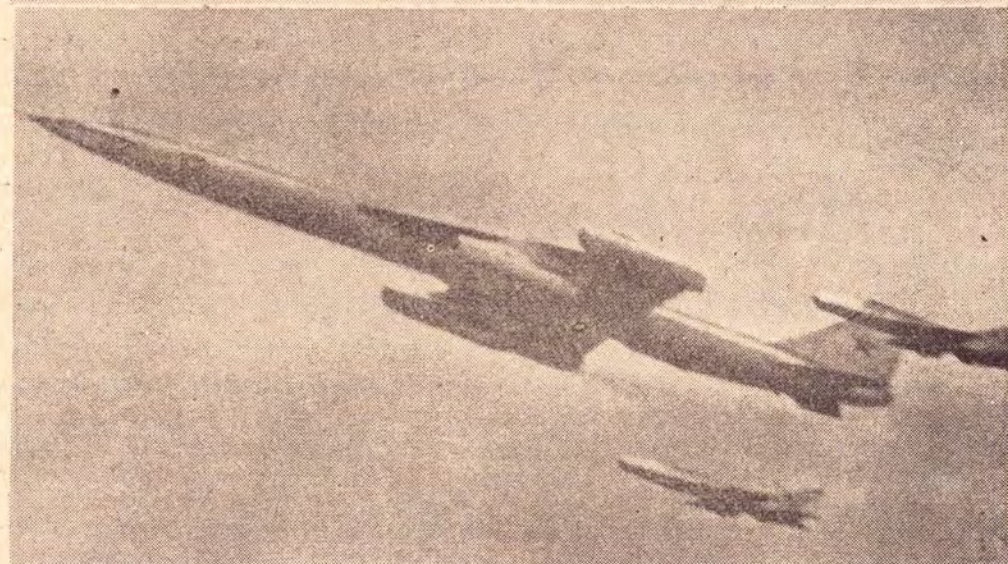

Паветраны парад у гонар Дня Паветранага Флоту СССР, які адбыўся 9 ліпеня ў Маскве ў Тушына, з'явіўся вялікім святам сілы і магутнасці савецкай авіяцыі. Асаблівае зацікаўленне выклікалі новыя тыпы самалётаў і незвычайныя мадэлі верталётаў: вагонаў, кранаў, вязучых, між іншым, гатовыя дамы. Да аднаго з верталётаў быў падчэплены карабель «Усход», на якім Юры Гагарын пабываў у космасе. Аб гэтым парадзе да сённяшняга дня многа гавораца на Захадзе.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ У час буры ў Лапло (Францыя) маланка ўдарыла ў стада авечак. Усе чорныя авечкі былі забіты, а белыя засталіся зусім непашкоджанымі.

■ У мясцовасці Канагва непадалёк Токіо японская паліцыя выкрыла тройку гандляроў жывым таварам. Як выказала следства прадалі яны 224 дзяўчыны да тайных публічных дамоў, у вядомых курортных мясцовасцях. Цана дзяўчыны хісталася ад 10 да 13 фунтаў стэрлінгаў.

■ З недахопу медыцынскай дапамогі ў Бразіліі штогод уміраe 150 тысяч цяжарных жанчын.

■ Заходненямецкая фірма самаходаў Мэрцэдэс прыпаднесла Рымскаму папе Янаві XXIII падарак у постаці аўтамашыны, якой задняе сядзенне без цяжкасці можна замяніць на амбону.

■ Зараз СССР мае 233 тысяч жанчын інжынераў, 300 тысяч жанчын лекараў, больш 1 300 тысяч жанчын настаўніц і 129 тысяч жанчын навуковых работнікаў.

■ Адзін фермер з Айова павесіў жакет на агароджу. Цёлка, якая была непадалёк, зжавала кішэнь, у якой знаходзіўся залаты гадзіннік. Праз сем год гэтая карова закончыла сваё жыццё на бойні.

У час разбірання каровы быў знойдзены гадзіннік. Ён папаў у такое месца, дзе пры дыханні лёгкія паварочвалі галоўку гадзінніка і такім чынам бесперапынна заводзілі яго. За сем год гадзіннік спазніўся толькі на чатыры мінуты.

АДЖЫВАЕ СВОЙ ВЕК ПЛУГ І СЕРП

У 1961 годзе ў Сямяціцкім павеце сяляне арганізавалі 14 новых сельгасгурткоў (пераконваюцца людзі, што гэта добрае) і цяпер іх 97 на 226 вёсак.

Калі сельгасгурткі, тады і механізацыя. І вось на Сямяціцкіх палях гурткоўцаў працуе 23 трактарныя саставы, 28 абмалотачных агрэгатаў, 11 снопавязалак.

Год 1961 у Сямяціцкім вызначаецца асаблівай цягай сялян да пакупкі машын. Напрыклад, з тых 23 трактарных саставаў аж 17 куплена ў гэтым годзе, а з 28 абмалотачных агрэгатаў — 10 у гэтым годзе. 9 сельгасгурткоў маюць сіласныя сячкарні. Вясной 37 гектараў бульбы было пасаджана бульбасаджалкамі, якіх у павеце 3. І ў гэтым Сямяціцкі павет з'яўляецца перадавым.

А перадавая, па колькасці сельгасгурткоў, грамада Драгічынская: на 24 вёскі — 24 сельгасгурткі. Сельгасгурток стварае шырокія магчымасці для змеханізаванай (значыць і лепшай) апрацоўкі зямлі. Нічога тады і дзіўнага, што сельгасгурткі ў гэтай грамадзе маюць ужо многа гаспадарчых машын (8 трактараў,2 снопавязалкі, 2 капачкі, машыну для разбівання гною) і далейшыя рэальныя магчымасці купяць новыя.

Добра гаспадарыць Нурчык Вёска, дзе гаспадары сеюць многа кармавых раслін і паплёнаў. Вёска загаспадаравала 18 га зямлі з дзяржаўнага фонду. 3 га з гэтага ўласнаручна выкарчавала (пні), заарала і засеяла адборным насеннем травы.

У 20 іншых сельгасгуртках іх члены ў гэтым годзе фахова загаспадаравалі сыродпольныя лугі. А на 1962 год планы такога загаспадаравання аграномы апрацоўваюць для 20 новых гурткоў.

Асабліва ўсходняя і паўднёвая часткі павета вядуць дахадовую гаспадарку. Яны разумна выкарыстоўваюць уласцівасці сваіх глеб — у вялікай колькасці вырошчваюць цукровыя буракі. Вельмі аплачваецца. Павет вырастае на першае месца ў ваяводстве ў дастаўцы цукровага бурака цукроўням.

І яшчэ адна навіна.

Каб рамонты праводзіць хутка і спраўна, у Драгічыне будзе арганізавана т. зв. Міжгуртковая спулдзельня ўслуговая (рамонтная) для сельгасгурткоў. Грошы на гэта крыху з фонду развіцця сельскай гаспадаркі, крыху з бюджэтных надвыжак — дае ПЗГС.

вл.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Błtk. B-2

З жыцця БГКТ

24 ліпеня ў памяшканні БГКТ у Беластоку адбылася развітальная сустрэча студэнтаў і выкладчыкаў Завочнай Настаўніцкай Студыі ў Беластоку, а таксама працаўнікоў Беларускага таварыства з выкладчыкамі беларускай мовы і літаратуры праф. праф. Шакуном і Лазаруком, якія пасля месячнай пабыўкі ў Польшчы вяртаюцца ў Мінск. З прамовамі выступілі: Старшыня БГКТ Лідзія Бялецкая, дырэктар Настаўніцкай Студыі ў Беластоку З. Пяткевіч і студэнты паасобных курсаў беларускай філалогіі, якія таксама паднеслі кветкі і падарункі. Са словамі падзякі выступіў М. А. Лазарук.

Усе прысутныя жадалі нашым сябрам шчаслівага падарожжа, усяго найлепшага ў жыцці. Прасілі не забываць нас. Да новай сустрэчы, сябры!

(ліў)

Дзеля маторных курсаў

Не так даўно мы пісалі аб арганізацыі маторнага клуба Павятовым праўленнем ЛПЖ у Гайнаўцы. Клуб арганізавана пры Гайнаўскім прадпрыемстве драўлянай прамысловасці пад назвай «Зубр». Загадчыкам клуба з'яўляецца тав. Леанід Жукоўскі. Лік удзельнікаў курсу — 48 асоб. За грошы ўдзельнікаў курсу (яны плацяць за курс) купілі матацыкл «ВФМ». Нядаўна Ваяводскае праўленне ЛПЖ у Беластоку вынесла пастановы аб дапамозе гайнаўскаму маторнаму клубу «Зубр». Канкрэтна: прыдзяліць аўтамашыну «Варшава» і «Газ».

— Гэта дазволіць на далейшае арганізаванне матацыклавых курсаў не толькі ў самай Гайнаўцы, але і ў аддаленых ад яе мясцовасцях і на арганізацыю неабходнай апекі над імі. Дазволіць нам таксама арганізаваць у будучыні ў Гайнаўцы курсы язды на аўтамашынах, — з радасцю сказаў кіраўнік бюро Павятовага праўлення ЛПЖ у Гайнаўцы тав. Янка Кураш.

(мк)

КАБ ПЯРУН НЕ БЫЎ СТРАШНЫ

Заўсёды летам жах на жыхароў вёскі наводзяць навальніцы. Як толькі на чебе паявіцца хмара, усё навокал ператвараецца ў пекла, кругом гудзе, як у катле, усюды зіхацяць маланкі, б'юць пяруны. А асабліва пяруны, якія прыносяць людзям многа няшчасця. Напрыклад, у мінулым годзе ў вёсцы Істок ад пяруноў згарэла 7 будынкаў, у Грабаўцы — 3 будынкі, у Рэдутах у 1958 годзе згарэла палавіна вёскі.

Усіх гэтых няшчасцяў магло б і не быць, калі б быў заінсталяваны грамаадвод. Кошт заінсталявання яго не перавышае 50 зл. Каб заінсталяваць грамаадвод у Дубічах Царкоўных не трэба шукаць спецыялістаў, таму што нашая вёска мае некалькі хлопцаў, якія праходзілі курсы па гэтай справе. Трэба, каб сяляне падумалі аб гэтым, а тады не трэба будзе баяцца, што гром прынясе няшчасце.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Дбайны дарожнік

На здымку: у час працы.

Дарожнік Аляксей Леанюк з вёскі Плёскі добра дбае пра свой 5-кіламетравы адрэзак шашы Бельск — Беласток. Ад 24 мая да 1 ліпеня праводзіўся рамонт гэтага адрэзка. Працавала тут брыгада Аляксея Пашкоўскага з Бельска Падляскага.

Пётр Іванюк
Плёскі

ЛЕГКАДУМНАСЦЬ

На працягу двух тыдняў у час сенакосаў у вёсцы Плюцічы два разы выбухнуў пажар. Прычынай пажару была лёгкадумнасць гаспадынь, якія не выконваюць супрацьпажарных правілаў. Пакінуўшы агонь у кухоннай пліце, яны пайшлі ў поле. Паколькі перад плітой не было ахоўнай бляхі, агонь разгараўся з большай сілай. Жыхары вёскі пагасілі яго. А магло б скончыцца інакш і вёска, якая налічвае 186 дамоў, пайшла б з дымам.

Зараз самая небяспечная пара лета, трэба з вялікаю ўвагаю выконваць супрацьпажарныя правілы.

Віктар Астроўскі

СЛЕДАМ НАШЫХ ІНТЭРВЕНЦЫЙ

Яшчэ адзін адказ Сукавічам

У справе сукавіцкай пашы мы атрымалі ад Аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва ў Сакольцы адказ, што будзе яно даведзена да парадку ў месяцы кастрычніку — лістападзе гэтага года. Адзначыць трэба, што Аддзел сельскай гаспадаркі запэўнівае нас, што даложыць усіх намаганняў, каб працы на сукавіцкай пашы былі выкананы як найхутчэй. Аднак сцвярджае, што ПОМ мае толькі два гусенічныя трактары.

Запэўненне такое цешыць нас, і спадзяемся, што на гэты раз прынятае абавязацельства будзе выканана ў пададзеным тэрміне. Гэта і даводзім да ведама жыхароў вёскі Сукавічы.

вл.

СКАРГІ І ПРАПАНОВЫ

Дзе машыну паладзіць...?

Шпарка пашыраецца машыннатрактарны парк у нашым ваяводстве. Разам з гэтым павінен расці лік рамонтных пунктаў паслугі. Аднак жа справа ўсё яшчэ не на добрай дарозе. Існуючыя кузні-слясарні пры ПОМ-ах не паспяваюць з рамонтам сельскагаспадарчых машын, асабліва ў час згуртавання жніўна-ворыўных прац. Гэтых кузняў замала.

Дзеля забеспячэння ў тэрміновых рамонтах сельскагаспадарчых машын неабходна наладжваць кузні-слясарні там, дзе існавалі кузні - слясарні «гомаўскія». У большасці выпадкаў існуюць нават спрыяльныя для гэтага ўмовы адносна памяшканняў. Вось, напрыклад, да сённяшняга дня стаіць не выкарыстаны будынак па былой кузні ГОМ у Новым Двары (Дуброўскі павет). Ён поўнасцю дапасаваны да наладжання там ізноў кузні - слясарні, якая так патрэбная акалічным земляробам. І шкада, што да гэтай пары ніхто не зацікавіўся, каб вырашыць гэтую справу па-гаспадарску. Як сцвярджаюць самі сяляне, не перашкаджала б, каб... знайшліся ў такой кузні - слясарні больш патрэбныя, дробныя заменныя часткі да машын, шукаючы якіх многа часу траціцца ў час, напрыклад, жніва, калі кожная гадзіна вельмі дарагая.

Дым прапануем: Прэзідыуму Павятовай рады нарадовай і Павятоваму Саюзу сельскагаспадарчых гуртКоў у Дуброве аднесціся да справы па-гаспадарску і разгледзець магчымасці наладжання кузні - слясарні ў Новым Двары.

(мк)

НОВЫ СОЛТЫС

16 ліпеня ў вёсцы Дубічы Царкоўныя адбыліся выбары солтыса. Прайшла кандыдатура Міколы Панфілюка, які карыстаўся аўтарытэтам і даверам аднавяскоўцаў. І таму сяляне спадзяюцца, што новы солтыс Мікола Панфілюк будзе клапаціцца пра сваю вёску, будзе старацца дапамагчы ўладам падняць яе на вышэйшы культурнагаспадарчы ўзровень.

(мп)

Людзі шукаюць бяду

ЗВЫРАДНЕЛЫ БАЦЬКА

Вінцуку Ракавіцкаму, жыхару Беластока (вул. Палеская № 16) не хацелася працаваць і ўтрымоўваць двое сваіх дзяцей. Затое часта ён заглядаў у кілішак. Вяртаючыся дамоў п'яным, ён знуткоўваўся над сваёй дачкой Барбарай — біў яе і абзываў плюгавымі славамі.

За гэтакія паводзіны пракурор для г. Беластока прыказаў устанавіць над Вінцуком Ракавіцкім пастаянны міліцэйскі догляд.

П. БЯДА

КІНО

ПРАГРАМА НА ДРУГІ ТЫДЗЕНЬ ЖНІЎНЯ. ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Навасады
„Niewysłany list" (ZSRR)
Нараўка
„Teresa Raquin" (franc.)
Кляшчэлі
„Ali Baba i 40 rozbójników" (franc.) i „Królewna ze złotą gwiazdką" (CSR)
Чыжы
„Sprytna dziewczyna" (CSR)
Чаромуха
„Wyznanie hochsztaplera Feliksa Krulla (NRF) i „Gorączka w El Pao (franc.)
Нарва
„Szatan z siódmej klasy" (polski)
Белавежа
„Miasto bez wody" (ZSRR) i „Rozstanie" (polski)

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля
„Decyzja" (polski)
Боцькі
„Mężczyzna w spodenkach" (ang.)
Гродзіск
„Sierioża" (ZSRR)
Браньск
„Korsarze Pacyfiku" I i II seria (ZSRR)

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Драгічын
„Czerwone i czarne" I-II seria (franc.)
Мілейчыцы
„Młodzi małżonkowie" (włoski) i „Biały szeik" (włoski)
Нурэц
„Królowa Margot" (franc.) i „Miłość należy cenić" (ZSRR)
Мельнік
„Ząb rekina" (ZSRR) i „Ucieczka przed cieniem" (CSR)

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Супрасль
„Pies przy klawiaturze" (węgierski) i „15,10 do Yumy" (USA)
Міхалова
„Legenda o lodowatym sercu" (ZSRR) i „Gorączka w El Pao" (franc.)
Гарадок
„Słońce świeci dla wszystkich" (ZSRR) i „Królewna ze złotą gwiazdką" (CSR)

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава
„Cafe pod Minogą" (polski)
Крынкі
„Ciao, ciao, bambina" (włoski) i „Kołysanka" (ZSRR)

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор
„Główna wygrana (CSR)

У заходняй Нямеччыне рашылі даць пенсіі былым СС-аўцам.

— Не ведаеце, калега, ці за дасягненні ў экстэрмінацыі будуць нейкія дадаткі?

ЧАГО КУЛЬГАЕ

— Чаго кульгаеш?

— Зуб баліць.

Янка Зданоўскі
Альхоўка

ДОБРЫ ПАДАРАК

— Найлепшым падаркам, які атрымаў ад цябе, гэта трубка, — кажа шасцігадовы Вася свайму дзядзьку.

— Чаму трубка? — здзівіўся дзядзька. — Я ж табе даў шмат лепшых забавак.

— Трубка найлепшая, бо тата дае мне кожны дзень па 10 злотых, каб я толькі не трубіў, — адказаў Вася.

Віктар Сцепанюк
Давідавічы

ГАЛОДНАЯ

— Ну, як табе на новым месцы? — пытае адна кухарка другую.

— Не зусім добра, я заўсёды галодная.

— Чаму?

— Горш навару, сама не магу есці. А лепш навару, дык рабочыя ўсё з'ядзяць.

Ірэна Цэкала
Сапава

АГАРОДНІК І МЕДНІК

Майстар меднік купляў у агародніка капусту. Ён стаў хваліць, што сёлета параслі вялікія галоўкі капусты.

— Э, гэта яшчэ малыя, — сказаў агароднік. — Аднойчы я вырасціў галоўку велічынёй як дом.

— Веру, — сказаў меднік. — Пры добрым доглядзе можна вырасціць такую. А я аднойчы змантаваў кацёл, вялікі як царква.

— Не веру, — сказаў агароднік. — Хлусіш і нават не чырванееш. Скажы, навошта табе такі велізарны кацёл?

— Я хацеў зварыць тваю галоўку капусты, — адказаў меднік.

Аляксандр Макаль
Крушыняны

Спішацца няма чаго.

ДЗІРАЧКІ

Сяджу я аднойчы ў акне і думаю, як тут абняць неабдымнае. Вецер дуе мне ў вуха і думкі развейвае. Не звычайна ён дуе, а проста абражальна свішча гэты вецер. Я туды, сюды разглядаюся, акно аглядаю — нідзе нічога не відаць. Адкуль дуе вецер — сам чорт не разбярэ. Тут паглядзеў я ў корань і адразу знайшоў шчылінку ў аконнай раме. Ды не простую, а самую сапраўдную дзірку, праз якую вецер нахальна ўрываўся, блытаючы мае думкі. Зразумела, што ў хаце сабраўся сямейны калектыў, каб абмеркаваць справу шчылінкі і яе ліквідацыю.

Дзядок прапанаваў стварыць камісію для пераліку ўсіх шчылінак і планавага іх затыкання яшчэ ў гэтай пяцігодцы. Галава хаты — жонка, востра патрабавала неадкладнай ліквідацыі шчылінак, зараз жа ў час іх выкрыцця. Заканапацілі мы ватай дзірачку ў аконнай раме так, што цяпер ніякі вецер не прарвецца. І хоць гэтая індывідуальная дзірачка ліквідавана, я ўсё думаю над грамадскімі дзірачкамі.

Вось, напрыклад, у нашым ГС. Учот пастаўлены на вышыні, быццам пажарная каланча. Аддзел кантролю ёсць, рахункаводства — таксама. Над імі старшыня з намеснікамі наглядаюць. Адным словам ніякай шчылінкі для машэннікаў у ГС няма.

Усё ж такі кладаўшчык знайшоў дзірачку і цэлы год карыстаўся ёю. Дзірачка была невялічкая, а выдула праз яе грамадскую суму — 100 тысяч з гакам. Нядаўна гэтую дзірачку заткнулі, кладаўшчыка заканапацілі, але ўбыткаў не вярнулі.

Падобнымі справамі нашыя суды завалены. А гэта таму, што некаторыя кіраўнікі, замест догляду над даверанай ім маёмасцю, стараюцца абняць неабдымнае.

Няпэўныя элементы (а іх у нас хоць адбаўляй!) бяздзейнасцю такой карыстаюцца і вышукоўваюць дзірачкі для выпампоўвання грамадскіх сродкаў. Чалавек, наогул, падобны да каўбасы. Ніхто ж не разгадае, чым гэтая каўбаса ці чалавек начынены. Таму дазволю сабе прыпомніць адказным працаўнікам аб жыццёвай мудрасці Кузьмы Пруткова. Таварышы начальнікі! Часцей заглядвайце ў корань! Не забывайце, што певень прачынаецца рана, а злодзей яшчэ раней.

Дзядзька Левон

ДЫСТАНЦЫЙНА КІРАВАНЫ.

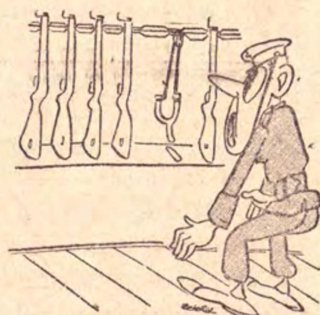

Без слоў

Без слоў

ПЯЎКІ

— Ці памаглі мужу п'яўкі?

— Памаглі. Адну ён з'еў сырую, а іншыя мусіла варыць.

Віктар Баран
Палічна

МАЕ СУСЕДЗІ

Ёсць у мяне, добрыя людзі, дзіўныя суседзі. Яны штодзённа па некалькі разоў мяне лаюць. Гэта было б нічога, калі б было за што. А то проста за маё мі... ды пацешнае каштанаваценькае жарабятка. На мой погляд, як я, так і маё жарабятка ні ў чым тут не вінаваты. Праўда, маю яшчэ і авечкі. Але на авечак я і сам злую, не то што суседзі. Яны, падлы, як нанятыя лезуць не толькі на суседавы, але і на мае пасевы. Ну, і скажыце, добрыя людзі, што для такой авечкі скажаш, калі яна дурная. Нават прымаўка ёсць — дурны як авечка, а дурному, вядома, нічога не зробіш. Праўда, некаторыя людзі свае авечкі бяруць на ланцугі, быццам сабак і гоняць на пашу. Але ці ж гэта добра? Дзе ж там. Ад ланцуга на шыі ў авечак воўна нішчэе. А зрэшты, хто калі бачыў авечкі браць на ланцуг? А на жарабятка? Ну, як на яго злаваць, калі яно такое мілае. Сядзеш сабе каля клуні і глядзіш, як яно бегае. Проста радасць бярэ за сэрца ад захаплення. Часам яно прыйдзе да мяне, каб яго пачухаць і аж шыйку выцягне. Потым, падняўшы свой пышны хвосцік, бяжыць да Рамана Фірсовіча ў агарод. А там па капусце сваімі ножкамі скача, аж лісточкі хрупаюць. Потым агурчыкамі забаўляецца ці іншай гароднінай. Глядзець міла. У Міколы Мацкевіча растуць каноплі. Яно і туды забяжыць. Канопелькі зялёныя, а жарабятка каштанаватае — які ж цудоўны малюнак! Вачэй не адвядзеш! Ходзіць яно быццам па лесе і мушкі ганяе. Часам забяжыць да Наталлі Белазовіч у лянок, але і для ільну ніякае шкоды не зробіць, бо яго і так потым у мялку трэба пускаць. І за што ту... яго праклінаць? Яно ж ніякай шкоды не робіць, а проста спортам займаецца. Суседзі клянуць мяне і сварацца, але я ўжо на гэта ніякай увагі не звяртаю. Бо калі б гэта было раз ці два, то паслухаць прыемна. А гэта ж здараецца амаль штодня і няма часу, каб прыслухоўвацца праклёнам. Калісь я раіў суседзям, каб яны зракліся гаспадарак, не сеялі і не аралі, то для майго дабытку было б больш раздолля, а ім ніякай шкоды. Але яны і слухаць не хочуць. То скажыце, добрыя людзі, як я маю іх слухаць? Не цэлы ж год яны на суседавым ходзяць, бо зімою я свой дабытак у хлеўчыку трымаю.

Іншая справа, калі гусі гэтых суседзяў прыдуць на мой панадворак. З чужымі гусіма я не люблю вазіцца. Я іх проста пазабіваю, а потым выкіну на вуліцу, і справе канец. Мне за гэта ніхто нічога не зробіць — я ж на сваім. Ну, а ўжо чужыя парасяты — проста гадасць! Таму я з імі ніколі інакш не забаўляюся, як толькі калом. Калі ўжо якое і ўцячэ, дык доўга не пажыве. Верце мне, людцы добрыя, на гэта мая рука лёгкая. За гэта ніхто не павінен на мяне гневацца, бо кожны ж абавязаны сваю гадзіну трымаць на сваім загаджаным панадворку, а не чужым карыстацца.

Мо' і ў вас, дарагія чытачы, здараюцца такія суседзі, то парайце мне, як вы жывеце з імі — бо я ніяк не магу.

Мікалай Фірсовіч
Відава